

HELSINGBORG

Årsboks slut inriktning, mål och ekonomi 2023

Socialnämnden

Innehållsförteckning

Året i korthet utifrån nämndens uppdrag och inriktning.....	3
Nämndens mål.....	6
Nyckeltal för nämndens uppdrag och inriktning.....	7
Ekonomiskt utfall	9
Offentliga bidrag.....	12
Investeringar.....	13
Ekonomiskt utfall per verksamhet	13

Bilagor

Bilaga 1: Barnbokslut, kort 2023

Året i korthet utifrån nämndens uppdrag och inriktning

Socialnämndens uppdrag och inriktning

Socialnämndens uppdrag är att möjliggöra för invånare som behöver socialt stöd att bli självständiga i livet så att de kan ta en aktiv del i samhället

Socialnämndens inriktning är att vi vill arbeta för en trygg stad där vi tillsammans verkar för att barn och ungdomar ges bättre förutsättningar att lyckas i skolan genom ett tidigt, tillgängligt och effektivt stöd till dem och deras familjer. Vi vill förflytta oss från en tung myndighetsutövande socialtjänst till mer tillgängliga sociala tjänster för invånarna när och var de vill. Stödet till barn, unga och vuxna ska utvecklas genom invånarnas delaktighet och medskapande.

Året som gått

Verksamhetsåret 2023 har till stor del riktats mot att nå en budget i balans, att öka kvaliteten i verksamheten, att resursintegrera arbetet genom ett bredare samarbete mellan verksamhetsområdena och andra intressenter samt att öka biståndslösa insatser. Samtidigt har formeringsresan pågått för att bättre kunna möta invånarnas behov.

Extern vård och kostnadseffektiva hemmaplanslösningar har särskilt varit i fokus under året. Under sommaren ändrades delegationen och ett tvärfunktionellt beslutsråd startades med uppdrag att säkerställa att alla alternativ till extern placering av barn och unga har övervägts innan en placering genomförs. Via rådet förmedlas även extra stöd för handläggare i ärenden där en placering kan komma att bli aktuellt. Ärendegenomgångar förstärktes med ett särskilt fokus på kvalitetsfaktorer och ledningsgruppen inom verksamhetsområde Barn, unga och familj intensifierade sitt samarbete. Även inom vuxenverksamheten ökade fokus på kvalitet och rättssäkerhet vilket innebar att flera placeringar kunde kortas och invånarnas behov tillgodoses på andra, kostnadseffektiva sätt.

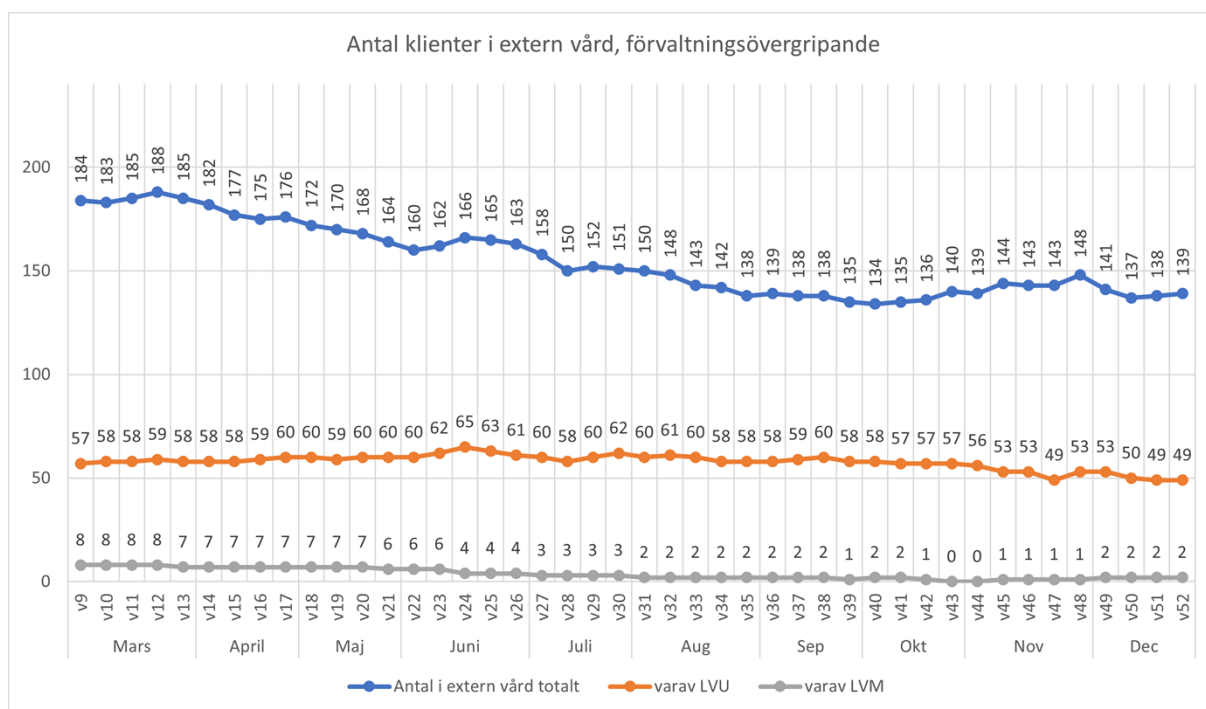
Insatsen Stöd i vardagen är en resurs som ger ett kompensatoriskt stöd för familjer med placeringsnära barn där föräldraförmågan behöver stärkas. Arbetet har resulterat i minskade kostnader, att förvaltningens resurser integrerats i högre utsträckning och att kvaliteten har ökat.

Rättssäkerheten och strukturen kring boendebeslut har ökat för målgruppen vuxna. Nya rutiner har tagits fram för obetalda hyror och kostnader för skadegörelse. Den boendes ansvar har tydliggjorts och rutinen för utflytt har reviderats. Genom att vara fortsatt stringent i boendebesluten har nämnden fått tillgång till fyra nya lägenheter, vilket inneburit fler drogfria platser på hemmaplan. Fler externt placerade personer har på så sätt kunnat tas hem till kostnadseffektiva hemmaplanslösningar utifrån invånarens behov. Det är likväl en utmaning att få resurserna att räcka till fullt ut och vissa klienter, som inte är externt placerade, har behövt vänta något längre på att få flytta till boenden de väntar på.

Placering av våldsutsatta på skyddat boende har ökat. Även om detta är utmanande ekonomiskt tolkas utvecklingen som positiv, då mörkertalet lär ha minskat. Förberedelser pågår för 2024, då en ny lagstiftning kommer som innebär stärkt skydd både för barn och vuxna som vistas på skyddat boende.

Placeringsgruppen arbetar för att säkerställa en trygg och säker extern vård till överenskommen kvalitet och pris. Under hösten etablerades arbetsgruppen som nu lagt grunden för en ny arbetsprocess och ett flertal rutiner som omfattar alla externa placeringar. Processen och rutinerna ger förutsättningar för en rättssäker hantering från första placeringsdag. En databas är under uppbyggnad för att kunna dokumentera, systematisera och analysera information i syfte att säkerställa att arbetet sker med rätt kvalitet och ger användbara uppföljningsvariabler. Ett samarbete har påbörjats med Malmö, Lund och Skånes kommuner. Detta ger förutsättningar för synergieffekter utifrån ett mer omfattande underlag. För att bygga välfärdsbrottslighet har ett samarbete inletts med Skatteverket.

Antal placeringar från vecka 9 och framåt.

Placeringskostnaderna för nämnden ligger jämt eller lägre jämfört med socioekonomiskt liknande kommuner i landet. I snitt kostar en helårsplacering för ett barn 1,7 miljoner kr.

Satsningen Framtidens familjehemsvård främjar ett arbete i multifunktionella team för att uppnå det projektet syftar till; att öka barnets välmående, säkerställa rättigheter och behålla barnets perspektiv i fokus. Inom ramen för arbetet har handledning till jour- och familjehemmen utvecklats. Insatsen Fritt föräldrastöd ingår i Framtidens familjehemsvård. Under året har man mött 53 biologiska föräldrar till placerade barn med stöd på olika sätt. Det tredelade föräldraskapet, som är grundpelare i familjehemsvården, har stärkts. Föräldrar som tagit del av stödet beskriver större förståelse för nämndens beslut, en ökad acceptans vad gäller placering av barnet, stöd i att vara en stabil förälder på avstånd samt vikten av tät och tillgänglig kontakt med socialtjänsten. Tio jour- och familjehem har genomgått kursen "Trygghetscirkeln", som syftar till att stödja barnets utveckling av en trygg anknytning till sin jour- eller familjehemsförälder och minska sammanbrott vid placeringar. En utvärdering är gjord av satsningen Framtidens familjehemsvård. Det finns en plan för det fortsatta arbetet för att genom det tredelade föräldraskapet säkerställa kvaliteten för barn i familjehem samt stärka familjehemmens förmåga och därmed förekomma sammanbrott.

Under året har fem nya familjehem rekryterats och åtta av de konsulentstödda familjehemmen har övergått till att bli interna familjehem. De tidigare långa köerna till nämndens familjehemshantering har kunnat kortas genom ett bredare och effektivare internt samarbete.

Familjefridscentrum har arbetat vidare med integrering av Familjen Helsingborg och Klippans kommun har tillkommit. I samverkan med stadsledningsförvaltningen har ett arbete skett med kartläggning av våld i nära relation i Helsingborg samt med det kunskapsmaterial som ska användas som underlag i förvaltningar och bolag. Den sociala förturen till boende har fungerande rutiner och samverkan, en jourlägenhet är inredd och används flitigt. Insatserna för målgruppen pågår och utökas trots att utmaningen med lämplig lokal kvarstår. De biståndslösa insatserna från Familjefridscentrum har ökat under året.

Projektet STÄRKA är en metod som identifierar orsaker till skolfrånvaro i syfte att öka skolnärvaron. Ett arbetsmaterial och en implementeringsplan har tagits fram men processen avstannade under hösten på grund av resursbrist. Under 2024 planeras arbetet ta fart på nytt och implementeras hos socialsekreterare inom utredning. Syftet är att förbättra utredningarna för barn med hög skolfrånvaro och effektivare matcha till rätt insatser. Materialet kan även komma till nytta för skolsociala team och vara en resurs i det vidgade samarbetet med Barn- och utbildningsnämnden för att främja en ökad skolnärvaro.

Under året har innovationsarbetet fortsatt med påbörjade piloter från 2022. Piloterna har god innovationshöjd, värdeskapandet bedöms vara stort och initiativen rör till exempel stöd till separerade föräldrar genom appen "Varannan vecka" och Jobb först - unga vuxna. Det senare är ett lågröskelprojekt som syftar till att lära unga hur arbetsmarknaden fungerar idag och vilka krav som ställs i arbetslivet samtidigt som man erbjuder meningsfull sysselsättning under behandlingstiden på Maria Skåne Nordväst.

Nämnden har en mängd interna insatser för att tidigt, tillgängligt och effektivt möta invånarnas behov innan problem fördjupas.

- *Råd och stödcoordinatorerna* har utökats och nått fler invånare, som smidigt kan slussas vidare till rätt insatser. Ett samarbete är nu etablerat med skolor och förskolor.
- *Familjehuset* har drivit stödgrupper, familjemobilisering och föräldrakurser. Med stöd av innovationsmedel har Familjehuset påbörjat "Kvällsöppet" som innebär att deltagare i stödgrupperna är välkomna varannan måndagskväll på öppet hus. Kvällsöppet har varit välbesökt från första stund.
- *Mobila teamet* har deltagit i stadens trygghetsskapande arbete och ökat sin närvaro på skolor och fritidsgårdar. Teamet har nu ett aktivt arbete på 21 skolor och nio fritidsgårdar. MBU (Människan bakom uniformen) är ett stående inslag i deras verksamhet. Tillsammans med Frälsningsarmén har teamet arbetat med uppsökande verksamhet på internet avseende människohandel i sexuellt syfte och prostitution. I snitt får de kontakt med tre-sju personer under ett internetuppsök.
- *Familjecentralerna* har under året påbörjat ett strukturerat arbete med temat våld i nära relation.
- *Dynamis* har ett förbättrat samarbete med nämndens mottagning. Resultatet har blivit att 36 familjer genom hänvisning från mottagningen har sökt sig till Dynamis för biståndslösa insatser, en ökning med 29 stycken i jämförelse med 2022.
- *Omtanke Helsingborgs* pratcaféverksamhet har utvärderats tillsammans med forskare från Lunds universitet. Undersökningen visar mycket goda resultat både för invånarna som besöker caféet samt stora besparingar för välfärden. Ytterligare ett Pratcafé har öppnats på Dalhem i oktober. Under 2023 har caféerna haft 2161 besök. Självhjälpshuset Ljusglimten har nu öppnat upp sin hemsida för anmälningar till grupper. En effekthemtagning har gjorts för Pratcaféer och självhjälpshuset och stadens innovationsfond har beviljat medel för uppskalning under del av 2024. En dialog pågår med fler förvaltningar i staden kring ett gemensamt ansvar för fortsatt arbete mot ensamhet.
- Under året har *Familjen läser* bedrivit verksamhet med 12 barn och föräldrar på en förskola på Planteringen. Inför insatsen kände barnen till i genomsnitt en bokstav – efter insats kunde de i genomsnitt 15. Föräldrarna deltog i studiecirkeln med goda utvärderingsresultat. Under året utvecklades öppna verksamheter för föräldrar och femåriga barn på Planteringen, Fredriksdal och Adolfsberg som alla var fulltecknade. Det inleddes också ett nytt samarbete med fyra förskoleavdelningar på Drottninghög samt Drottninghögsskolan, vilket omfattar 72 förskolebarn med föräldrar. Där påbörjades det föräldraintervjuer, kartläggning av barnens kunskaper samt utbildning av personal, inför uppstart av arbetet 2024. *Familjen läser* är nu en permanent verksamhet inom socialnämnden.
- Arbetet med det digitala verktyget *SES* (Samarbete efter skilsmässa) har fortsatt och utvecklats ett särskilt stöd för barn. SES-Mini vänder sig till barn 3 - 5 år, som med hjälp av en vuxen får stöd i att sätta ord på och känna igen olika reaktioner och känslor. SES-Nxt är uppdelad i tre olika ålderskategorier från sex till sjutton år och kan användas utan att någon vuxen är med. Verktyget har bland annat information om barnens rättigheter samt en "barn och ungdomspanel" där andra barn/unga delar med sig av sina erfarenheter. De nya verktygen är tillgängliga för invånarna i Helsingborgs stad och de kommuner som deltar i den samverkande familjerätten. Hit räknas från och med 240101 också Bjuvs kommun, vilket innebär att familjerätten nu serverar åtta av elva kommuner inom Familjen Helsingborg.

Nämndens arbete med förflyttningen mot sociala tjänster pågår för att kunna erbjuda invånarna person-

ligt anpassade sociala tjänster, var de vill och när de vill samt för att möta den kommande nya socialtjänstlagen.

Nämndens mål

Under 2023 ska minst 70 procent av invånarna som använder sig av socialförvaltningens tjänster uppleva att det stöd de har fått har varit till nytta

Bedömning måluppfyllelse

 Uppnått

Målanalys

96 % av invånarna som svarat på nämndens fråga har upplevt att det stöd de har fått har varit till nytta. Målet är uppnått.

Förvaltningen arbetar löpande med olika uppföljningar av invånarens upplevda nytta av tjänsterna. Uppföljningarna består antingen av kvalitativa djupintervjuer eller kvantitativa enkätundersökningar. Syftet med uppföljningen är att få underlag till att förbättra tjänster för invånarna och att få kunskap om upplevelsen av tjänsternas nytta. Målet är att invånare som använder sig av nämndens tjänster ska uppleva att stödet har varit till nytta. Antalet svarande är påtagligt lågt sett till hur många som kommer i kontakt med nämnden. Nämnden har vidtagit olika åtgärder för att öka svarsfrekvensen, men det är likväl svårt att få in svar. Det finns även skäl att anta att de rutiner som tagits fram för att genomföra undersökningarna inte har fått fullt genomslag.

Kvalitativa intervjuer har genomförts vid tre tillfällen och 42 personer har svarat på frågan om upplevd nytta. De kvalitativa intervjuerna är utmanande för nämnden. De tar lång tid att genomföra och chefsbyten har fördröjt processen i vissa fall. Resultaten ger likväl kraft till medarbetarna, men det är ännu svårt att se konkret verksamhetsutveckling utifrån insatsen. Svaren i intervjuerna visar på återkommande insikter:

- vikten av att bli sedd och lyssnad på för invånaren
- att tjänstepersonerna är tydliga och bidrar till transparens
- att invånaren får möjlighet att ingå i meningsfulla sammanhang
- att invånaren har en hållbar boendesituation
- att tjänstepersoner och invånare tillsammans arbetar på flera områden samtidigt, till exempel kring boende, hälsa, föräldraskap och sysselsättning.

Kvantitativa undersökningar sker på olika sätt i förvaltningen. När undersökningar sker samlat under en begränsad period ter det sig något lättare att få in svar. Under året går det inte klart att veta hur många som tillfrågats, men drygt 1800 brukare har varit aktuella för undersökningen om upplevd nytta. 196 personer har svarat på de kvantitativa undersökningarna.

Totalt har 253 personer svarat på frågor. 96 % av dessa har upplevt att stödet från nämnden har varit till nytta. Resultatet visar att nämndens tjänster i hög utsträckning motsvarar invånarnas upplevelser av nytta.

Antalet svarande är för lågt för att kunna ses som annat än stickprov eller en temperaturmätning. De verksamheter som har genomfört undersökningar systematiskt och samlat har haft ett större underlag svarande. Nämnden behöver utveckla sin metodik och systematik vad det gäller de olika undersökningarna.

Under 2023 ska andelen ansökningar öka till minst 18 procent av det totala antalet anmälningar och ansökningar.

Bedömning måluppfyllelse

Inte uppnått

Målanalys

Andelen ansökningar har under året uppgått till 13,2 %. Resultatet är något lägre än 2022 men högre än 2021 (se nyckeltal nedan). Utfallet påverkas av ett högre antal anmälningar och en lägre ökning av antalet ansökningar, vilket innebär att andelen ansökningar sjunker. Målet är inte uppnått.

Antalet ansökningar om *Ändring/upphävande av LVU* minskade med 41% under 2023. Det är också den orsakskategori som minskat mest inom Barn, Unga och Familj. Att just denna kategori minskar kan vara ett tecken på att tydligare beslut kommunicerats och att familjer i högre grad ser nyttan med den vård som erbjuds barnet. Det skulle också kunna vara ett resultat av beslutsråd och Fritt föräldrastöd som kan ha bidragit till ökad kvalitet respektive trygghet för föräldrar. Orsakskategorin *Ansökan om specifik insats*, främst gällande *Råd och stöd*, har också minskat. Ett samband skulle kunna återfinnas i den ökning av icke biståndsbedömda insatser som syns under 2023. De orsakskategorier som ökat mest bland anmälningar är *Barn som far illa*, *Brister i omsorgen/föräldraansvar*, *Kriminalitet* och *LOB-ärenden*. Under 2023 syns en påtaglig ökning av anmälningar från både sjukvård, polis och skola vilket skulle kunna förklara ökningen av anmälningar generellt och ovan nämnda orsakskategorier specifikt. Det förekommer även att fler anmälningar än tidigare kommer in per individ.

Vuxenverksamheten har bland annat fokuserat på att stärka medarbetarna i arbetet med tvångsvård (LVM). Man har höjt kompetensen, vilket har bidragit till ett förändrat synsätt kring tvångsvård, och riktat uppmärksamheten mot att motivera till frivillig behandling. Medarbetare kan även gå till LVM-handläggarna för stöd i arbetet. Detta har resulterat i att antalet LVM under året har mer än halverats. Arbets sättet bygger på långvarig kunskap om och relation till invånaren. Det förbättrade samarbetet med invånaren har inneburit att ansökningar har använts i högre utsträckning. Förkunskapen kring invånarens behov och dess förutsättningar innebär även att utredningstiderna minskat, vilket resulterat i att insatserna har kommit i gång snabbare. Som ett annat steg i att uppfylla nämndens mål har vuxenverksamheten arbetat för att öka rättssäkerheten och strukturen i arbetet med boendebeslut för vuxna invånare.

Mottagning, familjefridscentrum, socialjour och råd- och stödkoordinatorerna hänvisar eller slussar ofta vidare till insatser som inte föregås av myndighetsutövning och som då inte registreras som ansökningar. Att invånaren på ett tidigt stadium får och vill ta del av biståndslösa insatser ökar möjligheterna för att insatserna ska ge positiva resultat. Nämndens biståndslösa insatser har ökat, om än att resultatet till stor del färgas av att statistiken är mer komplett. De biståndslösa insatserna vägs inte in i måluppfyllelsen utan redovisas separat i nyckeltalen.

Nämnden fortsätter att rikta insatser för att erbjuda invånare stöd via ansökningar och biståndslösa insatser. Vidare sker ett arbete med att vidga utbudet av insatser som inte föregås av individuell behovsprövning i syfte att erbjuda invånarna sociala tjänster i ett tidigt skede.

Nyckeltal för nämndens uppdrag och inriktning

Barn och vuxna

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Andel barn placerade i jourhem, med behov av familjehem, som erhåller ett familjehem inom högst 6 månader, procent	82 %	67 %	68 %	57 %	59 %
Uppdrag inom förvaltningens serviceverksamheter, antal	2 267	3 080	2 695	3 001	5 820

Antalet serviceinsatser ser ut att ha ökat påtagligt. Nämndens underlag för statistikinhämtning har förbättrats under året vilket har gett ett betydligt högre antal än tidigare. Detta försvårar jämförelsen mot tidigare år. Under året har trots detta en ökning skett av det reella antalet biståndslösa insatser, då detta är en del av nämndens prioriterade aktiviteter i förflyttningen mot sociala tjänster.

Väntetid

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Genomsnittlig väntetid från ansökan till beslut om insats, antal dagar	42	47	46	57	57
Genomsnittlig väntetid från anmälan till beslut om insats, antal dagar	44	53	53	67	67

Statistik

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Antal inledda utredningar	3 120	3 071	3 123	3 167	3 121
Antal inledda öppenvårds- och heldygnsinsatser	1 530	1 550	1 509	1 572	1 482
Antal unika individer som kommer till socialförvaltningen	5 724	5 983	5 920	5 798	5 888
Antal klienter med aktualisering		4 720	4 700	4 588	4 802
Antal vård dygn externa placeringar och boenden		57 930	54 888	61 873	59 475
Andel ansökningar av det totala antalet anmälningar och ansökningar	12,9%	12,6%	12,6%	13,5%	13,2%
Antal anmälningar och ansökningar totalt till förvaltningen	8 828	9 531	9 253	9 258	10 084

Socialjouren ser en ökning av komplexa ärenden som blir aktuella under icke kontorstid.

Det har skett en påtaglig ökning av antalet anmälningar från andra myndigheter. Det syns även en ökning av antalet anmälningar per individ.

Innovation

Nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Idéer mottagna i förvaltningens innovationsråd		17	13	14	12
Påbörjade piloter (skarpa tester av en innovationsidé)		5	8	8	7
Uppskalningar (används även utanför testgruppen)		1	3	1	3

Socialförvaltningen har under 2023 fokuserat på att genomföra påbörjade piloter från 2022 och se till att beslutsstrukturer närmare kärnverksamheten kommit på plats. Antalet påbörjade piloter bedöms ha god kvalitet – innovationshöjden är relativt hög i piloterna och värdeskapandet stort. En digital intern platt-

form har tagits fram för att skapa ökad transparens kring nämndens totala utvecklingsarbete. Stadens effekthemtagningsmodell används som stöd för att få bättre underlag inför beslut om uppskalning av piloter.

Ett exempel på innovationsarbetet är projektet "Jobb först unga vuxna". Insatsen genomfördes i samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen, regionen och Maria Skåne Nordväst, med fokus på att skapa en arbetsplatsliknande social rehabiliteringsmiljö för unga vuxna. Syftet var att motivera dem till nykterhet och personlig utveckling. Resultaten och lärdomarna från projektet kan sammanfattas som följer:

- En betydande del av pilotprojektet ägnades åt att utforma arbetsmiljön och arbetsuppgifterna för att spegla en verklig arbetsplats. Genom att erbjuda marknadsmässig lön och tillgång till frukost på arbetsplatsen skapades incitament för de unga att engagera sig i projektet. En handledare och projektledaren spelade nyckelroller för att skapa trygghet och stöd för deltagarna.

- En enkätundersökning med de unga visade att deltagarna upplevde förbättringar inom områden som kriminalitet, fysisk och psykisk hälsa samt relationer. Resultaten pekade på en positiv utveckling och de unga rapporterade ökad drogfrihet och förbättringar i olika livsaspekter.

Projektet möjliggjorde för unga att lära sig praktiska arbetsuppgifter, inklusive trädgårdsarbete, återbruk och måleri. Deltagarna fick även insikt i arbetslivets krav, lönehantering och rättigheter, vilket var viktiga kunskaper för deras framtida anställningar. Samarbetet med regionen, särskilt Maria Skåne Nordväst, underlättade snabba insatser som avgiftning och vård. Förslag för vidareutveckling inkluderar fortsatt testning av "Jobb först unga vuxna"-konceptet, samarbete med nya partners som IKEA och skapande av tydliga strukturer för testningen. Systematisk uppföljning och utforskning av andra mätverktyg föreslås för att följa de unga noggrannare.

Ekonomiskt utfall

Årets resultat

Resultaträkning, tkr	Bokslut 2022	Internbudget 2023	Utfall 2023
Kommunbidrag	598 582	637 213	637 213
Disposition av ackumulerat resultat	0	0	0
Intäkter	120 723	88 735	102 101
Summa intäkter	719 305	725 948	739 314
Utdelningskrav	0	0	0
Kostnader	-728 809	-725 948	-760 039
Summa kostnader	-728 809	-725 948	-760 039
ÅRETS RESULTAT	-9 504	0	-20 725
Akkumulerat resultat (inklusive årets resultat)	-904		-20 725

I bokslut 2022 visade socialnämnden ett underskott på 9 504 tkr. Detta medförde att nämndens ackumulerade egna kapital blev negativt inför 2023. Efter beslut i kommunfullmäktige i samband med resultatregleringen efter bokslut 2022 har nämnden fått det negativa egna kapitalet avskrivet, vilket innebär att nämndens egna kapital är 0 vid ingången av 2023.

Kommentar till årets resultat

Årets resultat för socialnämnden visar på ett underskott på 20,7 mnkr. Detta beror framför allt på höga kostnader i förhållande till budget gällande externa placeringar. Hög inflation har även påverkat nämndens kostnader i övrigt.

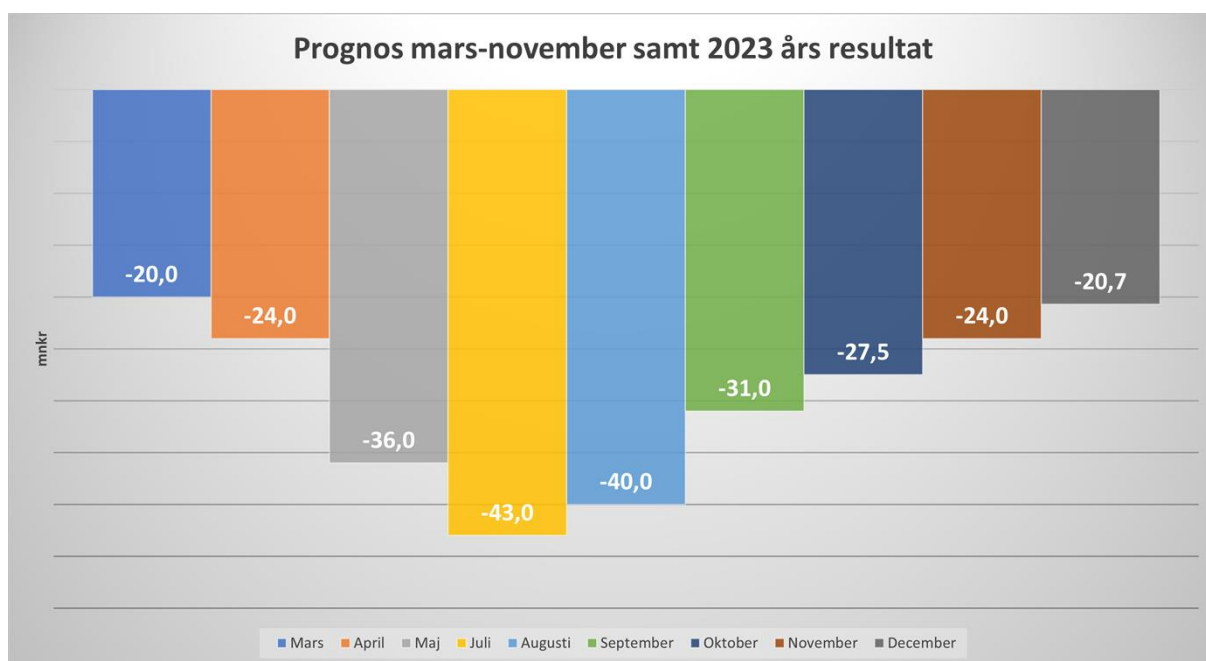
Under årets första månader ökade antalet externa placeringar inom socialförvaltningens samtliga verksamheter. Antalet nådde en topp i mars månad, men har därefter stadigt minskat inom hela förvaltningen. Ett intensivt arbete har pågått inom alla tre verksamhetsområden, och inom Vuxenverksamheten har antalet nästintill halverats från mars månad till årets slut. Från september månad har antalet placeringar legat ganska stabilt över hela förvaltningen.

Utöver att antalet externa placeringar har varit högt, har även placeringstiderna varit längre, dygnskostnaden har delvis ökat och inflationen har lett till generell ökade kostnader.

Kostnadsutvecklingen var markant under årets första månader. Åtgärder sattes in, framför allt för en ökad kontroll över placeringarna, placeringstiderna och dess kostnader. Effekten av åtgärderna var positiv. Samtidigt arbetade förvaltningen vidare med en ökad styrning och uppföljning samt ett fortsatt arbete med förvaltningens struktur och förflyttning mot sociala tjänster.

I juni beslutade socialnämnden att tilldela socialförvaltningen ett utökat stöd i syfte att stärka och stötta förvaltningen. Nämnden beslutade också om att få kontinuerliga och djupare analyser kring lägesbilden för att kunna följa upp och möta behoven och de åtgärdsplaner som aktualiserats.

Med anledning av nämndens kostnadsutveckling under året och i takt med att åtgärder sattes in, har också resultat och framtagna prognoser förändrats månad för månad. Som mest prognostiserades ett underskott på 43,0 mnkr efter juli månad. De åtgärder som vidtagits har därefter lett till att resultat och månatliga prognoser minskat efter hand under hösten, för att vid årets slut visa ett underskott på 20,7 mnkr.

Fotnot: Diagrammet visar framtagna prognos för månaderna mars-maj samt juli-november. För december visas 2023 års resultat på -20,7 mnkr.

Lokalkostnaderna har ökat mycket under 2023, framför allt med anledning av den höga inflationen men också på grund av en ökad skadegörelse. I internbudgeten inför 2023 beslutades att tillföra extra medel med anledning av inflationen, men dessa har inte fullt ut kunnat täcka de ökade kostnaderna under året. Detta innebär att kostnaderna är högre än budgeterad nivå.

De senaste åren har de totala personalkostnaderna ökat mycket inom nämndens ansvarsområde, främst som en följd av att antalet anställda ökat. Socialnämnden har under senare år tagit beslut om satsningar i internbudgeten gällande bland annat personal för stöd i vardagen (SIV), råd- och stödcoordinatorer för att

arbeta med att öka antalet ansökningar samt till ett så kallat nätverkslag. Under året har flera tjänster delvis varit vakanta. Däremot har kostnaderna varit höga gällande mertid, jour, OB och timanställda. Allt som allt ligger personalkostnaderna totalt för förvaltningen inom budgeterad ram, vilket framför allt förklaras av att tjänster varit vakanta under delar av året.

Åtgärder för en ekonomi i balans

Socialförvaltningens arbete med att få en ekonomi i balans har under året stärkts upp. Ekonomin är inte en isolerad fråga utan en konsekvens av förvaltningens arbete i stort, men också på samhällets ekonomiska utveckling. Fokus har flyttats till frågor kring kvalitet, uppföljning, resursintegration och optimering. I grunden handlar det om att vårt uppdrag ska vara ett

"Systematiskt arbete där en sund ekonomi går hand i hand med kvalitet och utveckling."

Detta ska ske med fokus på hållbara lösningar utifrån invånarnas behov och med förvaltningens kärnuppdrag som en klar utgångspunkt.

Socialnämnden har tagit beslut om följande långsiktiga åtgärder för en ekonomi i balans:

- **Vi vill** formera oss ur ett mer invånarvänligt perspektiv
- **Vi vill** utveckla styrning och kvalitetsarbetet
- **Vi vill** utveckla en ny budget utifrån formeringen
- **Vi vill** säkerställa att resurser nyttjas effektivt och att insatser utvärderas
- **Vi vill** öka tidigare insatser över gränserna
- **Vi vill** utveckla kulturen

Dessa långsiktiga åtgärder utgör en grund till hur nämnden ska fortsätta verka både i struktur och förhållningsätt för en ekonomi och kvalitet i balans på längre sikt. Under hösten 2023 inleddes arbetet med att ta fram en ny organisation för förvaltningen. Detta arbete fortsätter under 2024 och målet är att möjliggöra anpassningen till den nya socialtjänstlagen, som kommer ge unika möjligheter att skapa tjänster utifrån ett helhetsperspektiv. För att lyckas behöver vi förflytta oss mot samorganisering av våra resurser över gränserna. Vågen behöver dock fortsatt balansera, behov balanseras med resurser. Vi behöver lägga våra resurser på det som skapar verklig nytta och värde. Grunden till detta är just ett *"systematiskt arbete där en sund ekonomi går hand i hand med kvalitet och utveckling"*.

Förvaltningen använder det effekthemtagningsverktyg som staden tagit fram och beslutat att alla ska använda, för att se vilket värde eller vilken effekt olika åtgärder ger. Detta är en förutsättning för att lyckas och för att kunna säkerställa att åtgärder, förändringar eller satsningar ger den ekonomiska och kvalitativa effekt som var tänkt.

Eget kapital

I bokslut 2022 visade socialnämnden ett underskott på 9,5 mnkr. Detta medförde att nämndens ackumulerade egna kapital blev negativt inför 2023. Efter beslut i kommunfullmäktige i samband med resultatregleringen efter bokslut 2022 har nämnden fått det negativa egna kapitalet avskrivet, vilket innebär att nämndens egna kapital är 0 vid ingången av 2023. Socialnämndens underskott på 20,7 mnkr i bokslut 2023 innebär att nämndens egna kapital inför 2024 blir negativt med totalt 20,7 mnkr.

Specifikation ianspråktagande av resultatöverföring

Engångssatsningar, tkr	Bokslut 2023

Kommentar

Offentliga bidrag

Driftbidrag och projektbidrag, mnkr

			Ansökt		Beviljat		Prognos godkänt	
Bidragstyp	Bidrag	Utbetalas från	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Driftbidrag	Riktat statsbidrag	Sveriges kommuner och regioner (SKR) PRIO-medel	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Driftbidrag	Ersättning för nyanlända	Migrationsverket, schablonersättning	0	0	18,9	9,8	18,9	9,8
Driftbidrag	Riktat statsbidrag	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF)	0	0	0	5,7	0	5,7
Driftbidrag	Riktat statsbidrag	Socialstyrelsen	0	0	5,0	4,0	5,0	4,0
Driftbidrag	Riktat statsbidrag familjehem	Socialstyrelsen	2,1	1,6	2,1	1,6	2,1	1,6
Driftbidrag	Riktat statsbidrag,	Socialstyrelsen	5,6	2,4	5,6	2,4	5,6	2,4
Totalt			12,0	8,3	35,9	27,8	35,9	27,8

- PRIO stimulansmedel (Psykisk ohälsa - plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa). Sveriges kommuner och regioner (SKR) beslutar om summan per kommun.
- Schablonersättning som betalas till socialnämnden utan att vi ansöker om dessa medel.
- Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) bedriver ett kunskapsbaserat arbete i frågor som rör familjerätt och familjerådgivning
- Statsbidrag gällande god vård och omsorg av äldre personer, endast en del av statsbidraget redovisas inom socialnämnden, resten redovisas inom vård- och omsorgsnämnden.
- Statsbidrag riktat till Barn, unga och familj och familjehemsenheten. Beslut tas av Socialstyrelsen.
- Statsbidrag för insatser i utsatta områden. Endast en del av statsbidraget har redovisats inom socialnämndens ansvarsområde.

Kommentar

Årets redovisade offentliga bidrag för socialnämnden uppgår till 27,8 mnkr. Utöver dessa har nämnden även erhållit ett flertal mindre offentliga bidrag som inte ingår i denna summa.

Utöver de årligen återkommande PRIO-medlen (PRIO står för *Psykisk ohälsa - plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa*) och gemensamma medel från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har nämnden bland annat erhållit statsbidrag för insatser i utsatta områden, vidare till god vård och omsorg av äldre personer samt medel till föräldrastöd och för att förebygga kriminalitet.

Exempel på offentliga bidrag som socialnämnden erhållit

- Staden har erhållit statsbidrag gällande god vård och omsorg av äldre personer. Största delen av bidraget har tillfallit vård- och omsorgsnämnden, medan socialnämnden har erhållit 4,0 mnkr. Statsbidraget har använts till förbättrad arbetsmiljö och arbetsvillkor, kompetensutveckling, motverka ensamhet bland äldre, öka personalkontinuiteten samt utveckla informationssäkerheten och välfärdstekniken. Statsbidraget har i sin helhet redovisats under verksamhetsområde Vuxen.
- Socialnämnden har erhållit statsbidrag från Socialstyrelsen motsvarande 2,4 mnkr gällande sociala insatser i utsatta områden. Syftet med statsbidraget är att minska risken för barn och unga att dras in i eller på andra sätt drabbas av kriminalitet. Medlen är avsedda för att utveckla samverkan mellan aktörer i lokalsamhället. Nämnden har erhållit en del av det totala statsbidraget.
- Från Myndigheten för Familjerätt och Föräldraskapsstöd (MFoF) har nämnden erhållit 5,7 mnkr. Detta är medel som ska användas för att bidra till en ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet, samt att bidra till att förebygga kriminalitet bland barn och unga. Medlen har använts till bland annat *Familjen läser*, *Mobila teamet* och *Stöd i vardagen (SIV)*.
- Under 2023 har socialnämnden erhållit totalt 9,8 mnkr från Migrationsverket gällande schablonersättning för nyanlända, vilket är nästan en halvering jämfört med 2022. Dessa medel utbetalas utan att nämnden behöver ansöka eller rekvirera dem.

Investeringsbidrag, mnkr

		Ansökt		Beviljat		Prognos godkänt	
Bidragstyp	Utbetalas från	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Totalt							

Kommentar

Investeringar

Investeringar 2023

Investeringar, mnkr	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse
Utgifter	3,0	1,8	1,2
Inkomster	0	0	0
Netto	3,0	1,8	1,2

Ekonomiskt utfall per verksamhet

Årets resultat, tkr

Verksamhet	Bokslut 2022	Internbudget 2023	Utfall 2023
Administration	14 581	0	10 847
Gemensamma resurser	9 304	0	7 278
Vuxen	-14 563	0	-3 404
Barn, unga och familj	-18 826	0	-35 446

Verksamhet	Bokslut 2022	Internbudget 2023	Utfall 2023
Totalt socialnämnden	-9 504	0	-20 725

Kommentar

Administration

Verksamhetsområdet omfattar följande delar:

- nämnd och förvaltningsledning
- ekonomi, inköp, service, fastighet och säkerhet
- HR
- kommunikation
- kvalitet
- utveckling

I årsbokslutet redovisar verksamhetsområdet ett överskott på totalt 10,8 mnkr. Överskottet förklaras av flera olika delar. Inför 2022 beslutade socialnämnden om olika satsningar, bland annat till omställningen mot sociala tjänster. Den största delen av denna satsning användes inte under 2022, utan ligger kvar i 2023 års internbudget. En stor del av dessa medel ligger kvar även vid 2023 års utgång.

Vidare består överskottet av lägre IT-kostnader än beräknat, medel som inte använts gällande årets löneöversyn och en allmän återhållsamhet.

Efter att ha visat underskott under våren med anledning av inflation och ökade kostnader för skadegörelse, visar årsresultatet ett överskott för fastighet- och säkerhetsenheterna. Detta beror bland annat på extra intäkter genom en statlig engångsersättning för elkostnader. Vidare har kostnader för reparationer kunnat hållas nere genom att enheten själv har genomfört en stor del av arbetet och att externa tjänster då kunnat undvikas. En obligatorisk utbildning för personalen gällande brandskydd har genomförts under året och belastat säkerhetsenheten, en kostnad som påverkat enhetens budget negativt.

Gemensamma resurser

Verksamhetsområde gemensamma resurser redovisar ett överskott på 7,3 mnkr.

Kommunfullmäktige tog inför 2023 beslut om att inrätta ett Familjefridscentrum, något som också fått stor publicitet. Satsningen beslutades om för att skapa möjlighet och göra det lättare för fler att söka den hjälp man behöver. Detta har lett till att fler söker stöd i våld i nära relation och hedersproblematik.

Som en följd av detta har kostnaderna för skyddat boende ökat kraftigt under året. Flera placeringar avslutades under sommaren, och har därefter ökat i antal för att vid årets slut befinna sig på samma nivå som vid årets början. Kostnaden så här långt ligger däremot högt över årets budgeterade nivå.

Att verksamhetsområdet ändå visar ett överskott i prognosen beror främst på flera vakanta tjänster under delar av året, samt att statsbidrag har erhållits från Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF). För Familjefridscentrum har inte heller utgått någon lokalkostnad under 2023, och medel gällande operativ omställning till sociala tjänster har inte använts under året.

Vuxen

Verksamhetsområde vuxen visar ett underskott med totalt 3,4 mnkr.

Antalet externa placeringar har från mars till december månad 2023 nästintill halverats. Detta har lett till en generell kostnadsminskning för verksamheten. Trots detta ligger klientkostnaderna över budgeterad nivå. Myndigheten inom verksamhetsområdet har fortsatt att se över alla placeringar under hösten och bedömer att det skett en stabilisering av antalet placeringar under perioden juli till december.

Även antalet LVM (*Lagen om vård av missbrukare*) ligger fortsatt på en låg nivå. Under våren 2023 utbildades alla handläggare i LVM-lagstiftningen, vilket har lett till att LVM-anmälningar som inkommer på den egna klienten tar handläggaren själv hand om, i stället för att LVM-handläggarna hanterar anmälan. På

detta sätt tas kunskapen i ärendet tillvara, och insatser har kunnat sättas in i ett tidigare skede. Detta gynnar klienten, men sänker även kostnaden avseende LVM.

Även personalkostnaderna ligger över budgeten vid årets slut. Anledningen är höga kostnader för timanställda, övertid, OB och jour. Verksamheten har beviljats medel från omställningsfonden gällande kostnader för utbildningssatsningar, men dessa medel gäller inte för själva vikariekostnaden. Med hjälp av stödfunktionerna har verksamheten arbetat intensivt med att se över de externa intäkterna och möjligheterna att göra vissa schemaändringar för att optimera tillgänglighet av personal samt minska vikariekostnaden.

Åtgärder för en ekonomi i balans

Verksamheten har arbetat intensivt under året mot en ekonomi i balans. Under årets första månader ökade kostnaderna mycket, och efter april månad visade verksamheten ett underskott på 8,5 mnkr. Därefter har kostnaderna stadigt minskat och från och med augusti månad har respektive månad visat positivt resultat. Verksamheten har fortsatt att arbeta med flödet i de interna boendena, med målet att ytterligare minska de externa placeringarna genom att ta hem fler till interna insatser. Vidare arbetar verksamheten med ärenden gällande LVM för att hålla antalet och därmed också kostnaden nere.

Verksamheten har fortsatt arbete med förflyttningen mot sociala tjänster för att kunna möta de vi finns till för i ett tidigare skede och på frivillighet, samt för att på ett bättre sätt kunna individanpassa insatserna. Här involveras både medarbetare och invånare för att i större utsträckning skapa tjänster som ger nytta.

Barn, unga och familj

Verksamhetsområde barn, unga och familj visar ett underskott med totalt 35,4 mnkr. Det är framför allt familjehemsenheten och utredning och uppföljning som visar större underskott, men även familjebehandling visar ett underskott.

Underskottet för verksamhetsområdet förklaras i sin helhet med höga kostnader i förhållande till budget gällande placeringar. Under årets första månader var verksamheten tvungen att göra flera nya placeringar. Läget har därefter stabiliserats något och ligger vid årets slut på en förhållandevis lägre nivå än under våren.

Dygnskostnaden för SiS-placeringar (*Statens institutionsstyrelse*, en statlig myndighet som bedriver individuellt anpassad tvångsvård) har också gått upp mycket under 2023 jämfört med föregående år, närmre 30 %.

Kostnader för placeringar är den enskilt största kostnadsposten inom verksamhetsområdet. Personalkostnaderna är den näst största kostnaden och överstiger budgeten enbart marginellt, vilket också varit fallet de senaste åren.

Åtgärder för en ekonomi i balans

Verksamhetsområdet behöver arbeta intensivt med fokus på ledning, styrning, kvalitet och ekonomi och därigenom tydliggöra de olika uppdragen. Arbetet med tydliga strukturer och systematik behöver fortsätta. Vidare arbetar verksamheten med resursoptimering och att säkerställa att det som görs leder till rätt resultat genom bättre uppföljning. Grunden i detta är att kärnverksamheten är och ska vara prioriterad. Inför kommande år har budgeten gällande placeringar utökats, för att bättre möta de faktiska kostnader som verksamheten har. Detta är något som noggrant kommer följas upp varje månad.

Verksamheten arbetar vidare utifrån flera olika åtgärder. En åtgärd handlar om en översyn av utbetalningar i samband med vårdnadsöverflyttningar för att säkerställa rätt utbetalningar. Satsningar görs på skolnärvaro, stöd i vardagen och inom familjehemsvården.

Avseende skolnärvaro görs en kunskaphöjning och framtagning av ett dynamiskt arbetsmaterial för att kunna motverka problematisk skolfrånvaro.

Teamet stöd i vardagen arbetar med kompensatoriskt stöd för familjer med fokus på placeringsnära barn, där föräldrarna har någon typ av psykisk ohälsa och/eller missbruksproblematik.